

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 116
van **EMMILY TALPE**
datum: 4 november 2016

aan **PHILIPPE MUYTERS**
VLAAMS MINISTER VAN WERK, ECONOMIE, INNOVATIE EN SPORT

Itinera-studie - Asiel- en arbeidscrisis

In Het Laatste Nieuws van 3 november 2016 verscheen een artikel met als titel 'Asielcrisis is nu arbeidscrisis'. De thematiek is niet nieuw: terwijl sommigen hadden gehoopt dat de vluchtelingen crisis als voordeel met zich zou brengen dat een aantal van deze mensen hier knelpuntvacatures zouden kunnen invullen en sowieso aan de bak zouden komen wegens hun goede vorming, toont de praktijk een eerder tegenvallend resultaat. Volgens een nieuw rapport van Itinera raken vluchtelingen hier nauwelijks aan de bak: amper 3,6 procent van de migranten in een opvangcentrum die voor een job in aanmerking komen, is ook aan het werk. In een rapport schetst de denktank de belangrijkste problemen en stelt ze een gerichte aanpak voor. De conclusie is echter nog enigszins hoopvol: voor toekomstige asielzoekers zijn er nog oplossingen, maar dan moeten we nu écht wel in gang schieten.

In het rapport worden drie grote problemen aangestipt:

- A. We kennen de asielzoekers nauwelijks. Door een gebrekkige monitoring weten we nauwelijks iets over opleidingsniveau en werkervaring van iedere asielzoeker. In Nederland en Duitsland is dat wel het geval.
- B. Ze zijn lager geschoold dan gedacht. In tegenstelling tot wat eerder beweerd werd, hebben onze vluchtelingen geen beter arbeidsmarktprofiel dan in andere landen. Naar schatting hebben drie van de vier vluchtelingen geen hogere opleiding. Een vijfde is analfabeet. De hoogopgeleiden hebben daarenboven gemiddeld één jaar intensieve taalopleiding nodig om op hun niveau te kunnen werken.
- C. Alles gaat te traag. Als vluchtelingen niet snel genoeg aan de bak komen, dreigt de kloof met de arbeidsmarkt onoverbrugbaar te worden. Arbeidskaart, inburgering, taalopleiding en diplomaherkenning rekken de toetreding tot de arbeidsmarkt in plaats van er wat vaart in te brengen. Nadat vluchtelingen dan eindelijk erkend zijn, moeten ze ook nog maanden besteden aan taalopleiding voor ze door de VDAB kunnen worden geholpen in hun zoektocht naar werk.

Er worden ook een aantal oplossingen naar voren geschoven: Focus op wat ze kunnen, niet op diploma's. Laat ze inburgeren vóór ze erkend zijn. En laat hen verschillende stappen naar de arbeidsmarkt tegelijkertijd nemen. Laat de erkenning als vluchteling parallel lopen met bijvoorbeeld taalcursussen en inburgering. Dat laatste voorstel werd al afgeschoten door de federale staatssecretaris voor Asiel en Migratie omdat velen niet worden erkend en we die mensen geen valse hoop mogen geven. Daarnaast moeten de

middelen efficiënt worden ingezet. Wellicht het meest gecontesteerde voorstel van Itinera is om loonsubsidies uit te delen bij wijze van noodoplossing.

1. Welke nieuwe inzichten heeft de Itinera-studie gebracht en welke bijstellingen overweegt de minister in zijn beleid?
2. Zal er werk worden gemaakt van een betere monitoring van de vluchtelingen en hun kwalificaties?
3. Op welke manier kan de integratie en activering naar de arbeidsmarkt versneld worden?
4. Worden er bijstellingen of verfijningen overwogen in de maatgerichte aanpak van VDAB?
5. Zal er vooral worden gefocust op de vluchtelingen die pas aankomen om zo te voorkomen dat ze de trein naar activering missen?
6. Is de minister van oordeel dat er vanuit Vlaanderen een inspanning moet worden geleverd op het vlak van de loonkost, bijvoorbeeld via een doelgroepkorting?

ANTWOORD

op vraag nr. 116 van 4 november 2016

van **EMMILY TALPE**

Voor het antwoord op deze vraag verwijs ik in eerste instantie naar mijn antwoord op een actuele vraag over hetzelfde thema, behandeld in de plenaire vergadering van 9 november 2016. Ook verwijs ik naar de bespreking van hetzelfde onderwerp in de commissies van 7 juli en 29 september 2016.

1. Wat betreft de studie van Itinera stel ik vast dat deze een groot aantal vaststellingen bevat waar de VDAB reeds op geanticipeerd heeft en reeds aan tegemoet gekomen is. Een spiegeling van deze studie met het VDAB-actieplan vluchtelingen leert dat VDAB m.b.t. de aanpak van de vluchtelingenstroom de juiste keuzes heeft gemaakt. In het kader van dit plan wordt prioritair ingezet op een snelle activering en het mobiliseren van alle betrokken toeleidingspartners, op het activeren en toeleiden naar VDAB, met een sterke inzet op geïntegreerde trajecten. Er is de vaststelling dat deze werkzoekenden de weg naar VDAB en de arbeidsmarkt in grote getale zelf niet vinden en dat eerstelijns hulp-, opvang- en dienstverlening en begeleiders in primaire trajecten hierbij de aangewezen gidsen kunnen zijn. VDAB ondersteunt de andere actoren hierbij met alle noodzakelijke tools voor efficiënte toeleiding zoals online filmpjes – flyers – posters – en een online boekingssysteem. Waar ik het mee eens ben, is dat de monitoring verfijnd kan worden (zie antwoord op vraag 2).
2. VDAB beschikt niet over het verblijfsstatuut van haar cliënten en kan hierdoor geen cijfers geven over asielzoekers, erkend vluchtelingen en subsidiair beschermden. VDAB rapporteert daarom over de volledige instroom van inwerkers en inburgeraars. Inburgeraars zijn werkzoekenden die ook een inburgeringstraject gestart zijn bij het Agentschap Integratie en Inburgering, inwerkers zijn oud- en nieuwkomers die rechtstreeks bij VDAB terechtkomen. In het kader van het VDAB-actieplan vluchtelingen loopt een aanvraag tot machtiging om statuut en verblijfsduur te noteren in het dossier en om deze data te verkrijgen via de primaire bron (= rijksregister). We wachten momenteel op een beslissing van de privacy-commissie. Dit zou VDAB in staat moeten stellen om completere statistieken voor te leggen, specifiek over de bij VDAB ingeschreven werkzoekenden, hier erkend vluchtelingen, subsidiair beschermden en asielzoekers.
3. Een belangrijke factor voor een versnelde integratie en activering naar de arbeidsmarkt is samenwerking en afstemming tussen de betrokken domeinen en instanties. In oktober 2016 werd tussen VDAB en de Agentschappen Integratie en Inburgering een samenwerkingsovereenkomst afgesloten. Deze overeenkomst vermeldt dezelfde strategische doelstellingen zoals de toepassing van geïntegreerde en snelle arbeidsmarktgerichte trajecten als het actieplan vluchtelingen van VDAB. Dit betekent dat de organisaties duidelijk uitgesproken voor dezelfde doelstellingen gaan. De overeenkomst benoemt de centrale principes: integratie via werk, maatwerk en het verhaal van rechten en plichten. Daarnaast werden scherp en 'smart' geformuleerde strategische en tactische doelstellingen vastgelegd, waar bijgevolg een duidelijke monitoring kan aan gekoppeld worden. In dezelfde maand werd een samenwerkingsovereenkomst afgesloten tussen VDAB en Fedasil. Deze samenwerkingsovereenkomst wil een maximale afstemming van werking, aanbod en dienstverlening tussen beide organisaties realiseren. Centraal

staat een snelle activering richting VDAB en een bemiddelingstraject naar werk, naast het uitwisselen van informatie en expertise.

4. Het actieplan vluchtelingen van VDAB zet sterk in op geïntegreerde trajecten, waarbij het leren van de taal, lessen maatschappelijke oriëntatie en een opleiding of werk naast elkaar kunnen gebeuren. Snelle activering van vluchtelingen staat in het actieplan dus centraal. VDAB installeert verschillende trajectmogelijkheden, wat maatwerk vereist. Ook wordt prioritair ingezet op aangepaste algemene en technische screenings en oriëntatie. Waar mogelijk gebeurt dit in samenwerking met werkgevers. Deze screenings dienen zich zo vroeg als mogelijk in het begeleidings- en/of bemiddelingstraject te situeren. Indien nodig gebeurt dit in een contacttaal die men goed beheerst, of met het inzetten van tolken. Dit is momenteel de prioritaire verfijning, maar een niet te onderschatten (grote) opdracht, waar projectgewijs structureel en systematisch zal op ingezet worden.
5. VDAB rekent op een consequente en snelle operationele implementatie van de samenwerkingsovereenkomsten bij Fedasil en de Agentschappen van Inburgering en Integratie (antwoord op vraag 3), die in de mogelijkheid zijn om erkend vluchtelingen, subsidiair beschermden en asielzoekers snel toe te leiden naar de arbeidsmarkt. Deze partners werken in eerste lijn of met primaire trajecten, hebben het info- en toeleidingsmateriaal ter beschikking en/of weten hoe dit te verkrijgen. Alle werkzoekenden, waaronder ook vluchtelingen, subsidiair beschermden en asielzoekers, kunnen zich uiteraard ook op eigen initiatief of via andere kanalen bij VDAB aanmelden. VDAB blijft daarnaast ook haar eigen informatie- en sensibiliseringscampagnes voeren.
6. Vlaanderen stelt momenteel heel wat vormen van werkplekieren en tewerkstellingsmaatregelen ter beschikking, zoals bv. beroepsverkennde stages, IBO,... Deze bevatten een grote loonkostreductie in ruil voor het bieden van opleidings- en inwerkingskansen op de werkvloer. Aan bedrijven wordt de nodige coaching en ondersteuning geboden. Ook integrale en/of taalcoaching op de werkvloer wordt voorzien. Al deze maatregelen zijn beschikbaar voor alle werkzoekenden die hier klaar voor zijn. Ze verschillen enkel op het punt van specifieke coaching op maat van de werkzoekende. In het geval van erkend vluchtelingen, subsidiair beschermden of asielzoekers hebben we het dan voornamelijk over integrale coaching en taalondersteuning, ingebed in de meer werkgerichte acties. In mijn beleid verkies ik een sterke inzet op al de reeds genoemde acties. Ten slotte herhaal ik mijn duidelijk standpunt dat het belangrijk is dat we niet alleen moeten kijken naar het diploma van erkend vluchtelingen, subsidiair beschermden en asielzoekers, maar vooral naar hun talenten en competenties.